

Den Gamle By i børnehøjde

Marianne Bager

Den Gamle By blev i 2018 besøgt af 103.273 børn, og museet rangerer dermed som nr. 1 på listen over museer i Danmark, der er mest besøgt af børn. I artiklen uddyber leder af Den Gamle Bys Undervisningsteam, Marianne Bager, lærer, PD, hvordan Den Gamle Bys undervisningsteam til stadighed arbejder med og udvikler aktiviteter og tilbud målrettet børn.

Inden for teorier om praktisk-æstetiske læreprocesser fremhæves det faktum, at en æstetisk – altså en sanselig – oplevelse altid vil påvirke et menneskes følelser, tanker og erindringer, bevidste som ubevidste, og jo flere sanser, der påvirkes, desto større er påvirkningen. Ved at man som deltager selv er aktiv i et undervisningsforløb i Den Gamle By, måske endda iklædt kopier af historiske dragter, bliver man en del af den sammenhæng, man befinder sig i. Det ser vi for eksempel i undervisningsforløbet ”En dag som barn i 1864”, hvor en klasse i et femtimers forløb med voksne aktører guides gennem en dag i de respektive årstal med dragter, pligter og leg.

Det bliver således en erfaring, børnene selv gør og mærker på egen krop, fremfor at historie er noget, de kun hører om. Det er naturligvis vigtigt, at denne erfaring dels bliver bevidstgjort og dels bliver sat ind i en kontekst, hvor der skabes sammenhæng mellem

Undervisning i
skolestuen i Den
Gamle By.

fortid, nutid og fremtid. Derfor sluttet forløbene altid af med tid til snak, spørgsmål og refleksion over dagens oplevelser.

Det mest populære forløb gennem alle årene er En skoledag i 1864, hvor elever i 4.-6. klasse kan opleve, hvordan det var at gå i skole i 1864 og dermed få sat perspektiv på deres egen skolegang og hverdag. Det bliver levendegjort fremfor at være noget, der skete engang for længe siden.

Hver sommer tilbyder Den Gamle By ugekurser under Aarhus Kommunes koncept Aktiv Sommerferie, hvor skoleelever i Aarhus Kommune gratis kan deltage i et væld af aktiviteter. I Den Gamle Bys regi tilbydes blandt andet to forløb: Tidsrejsen og Soldaterliv. I Tidsrejsen oplever 24 børn igennem en uge forskellige aspekter af det at være barn i 1864 med alt, hvad det indebærer af tøj, der kradser, hårdt arbejde, leg og skolegang. I Soldaterliv. Rollespil om krigen i 1864 er deltagerne soldater, der er interneret i en købstad. De skal eksercere, ud på forskellige missioner og samtidig lære om krigen og om livet i købstaden.

”En skoledag i 1864” indebærer disciplin, salmevers og udenadslære. Eleverne iklædes kopier af børnedragter, og de får en rolle som et barn i 1864 med navn og status efter farens erhverv. Denne form for viden bliver til erfaring og bidrager til deres historisk-kulturelle dannelse.

Dilemmabaseret formidling

Baseret på Den Gamle Bys erfaring med involverende undervis-

ning, hvor eleverne er medskabende i deres egen læreproces, opstod idéen om at gå et skridt videre. Vi ville involvere eleverne direkte i løsningen af et problem i en historisk kontekst for dermed at lade eleverne erfare, hvordan de gennem aktiv deltagelse kan have indflydelse på sagers udfald og derved kan være med til at forme fremtiden.

En stor inspiration til dette arbejde kommer fra engelske dramapædagoger, som siden 1970'erne har udviklet metoder og teorier om brug af drama som en undervisningsmetode – Drama for understanding. En gren af disse metoder er de såkaldte TIE-forløb (på dansk TIU: Teater i Undervisningen), som er den direkte inspiration til Den Gamle Bys dilemmabaserede formidling.

I forløbets rollespilsdel får eleverne viden om problemet, den historiske sag og dens forskellige aspekter, bl.a. ved at møde aktører i roller som personer fra dengang, der har en eller anden relation til sagens hovedperson.

Dette gælder for eksempel i forløbet Forbrydelse, retfærdighed og straf, som omhandler en autentisk sag fra Hobro i 1813, hvor en

ung pige på 17 år havde sat ild til et udhus. Det startede en brand, der lagde en tredjedel af byen i ruiner. Eleverne er delt ind i grupper, som repræsenterer hver deres husholdning, som på forskellig vis er ramt af branden. De hører vidner aflægge deres version af sagen og skal så til sidst afgøre, hvilken straf de synes, den unge pige skal have.

Eleverne skal altså bruge den viden, de får, og gennem deltagelse tage beslutninger, der har indflydelse på den historiske

Efter afhøring af fire vidner skal eleverne i deres roller som borgere i byen afgøre, hvilken straf, de mener, den unge pige skal have, der satte ild til et udhus og derved brændte en tredjedel af byen ned. Forløbet bliver katalysator for en diskussion om straf, dødsstraf, hævn, retfærdighed, demokrati med mere.

persons liv. De får derved en reel følelse af at blive involveret og få indflydelse, når de argumenterer for deres synspunkter. De engageres i et dilemma om moral og etik, retfærdighed og menneskelige overvejelser. De opnår en forståelse for fortidens vilkår og kan perspektivere dem i forhold til nutiden og fremtiden. Det helt overordnede mål er at skabe et ønske hos eleverne om at engagere sig i samfundet.

Viden og oplevelser for alle

Gennem en årrække har undervisningsteamet i Den Gamle By sideløbende udviklet forløb for børn og unge med særlige behov. Disse forløb er til dels tilrettelagt efter samme principper som de øvrige forløb, men de er også fuldstændigt målrettet og tilpasset eleverne i de grupper eller specialklasser, der har andre udfordringer.

I et flerårigt projekt støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, Inklusion – Viden og oplevelser for alle kombineres erfaringer fra aktiviteter og undervisningsforløb for almenklasser med erfaringerne fra forløb for børn og unge med særlige behov.

Baggrunden for dette er, at der i folkeskolen i dag bliver inkluderet flere og flere børn med forskellige indlæringsvanskeligheder eller diagnoser i klasserne. Det giver udfordringer i forhold til undervisningsdifferentiering og de faglige krav, der stilles til eleverne. En psykolog fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) i Aarhus er med i projektet som sparringspartner, og PPR har i det hele taget vist stor interesse for projektet.

I projektet arbejder Den Gamle Bys undervisningsafdeling sammen med skoletjenesten på Naturhistorisk Museum, Aarhus. Det lange, men præcise spørgsmål, vi stiller i projektet, er: "Kan vi lave undervisningsforløb i Den Gamle By og på Naturhistorisk Museum, som giver læring og tilpas udfordring til alle elever – fra det meget intellektuelt og bogligt begavede barn til barnet med sproglige problemer, indlæringsvanskeligheder eller en diagnose som autisme, ADHD eller andet – således at forløbet medvirker til, at alle bliver så dygtige, som de kan?"

Med dette spørgsmål og denne tankegang i baghovedet har vi gennemgået nogle af vores forløb og ændret dem, så de giver muligheder for at deltage og lære med de forudsætninger, hver enkelt elev har. Vi har haft et tæt samarbejde med en lærer fra Kragelundskolen i Aarhus, som har givet os god sparring, og vi har prøvet forløb af og fået respons fra andre lærere undervejs i projektet.

Siden 2011 har børn med særlige behov været i fokus. At agere i museets levende, sansefulde univers, i rollespil og iført historisk dragt virker så stærkt på børnene, at de ofte glemmer vanskeligheder og overvinder angst.

På den måde har vi fået opstillet en række kriterier, som er gode at have som retningslinjer, når vi fremover udvikler nye forløb.

Projektet er nu i en fase, hvor vi er ved at samle og beskrive erfaringerne gennem projektperioden, og i september afholdte vi en videndelingskonference om emnet.

Til oktober er der en stor international conference i Frankfurt am Main med temaet Museums for All. Til denne conference er cand. mag. Anki van Dassen og Marianne Bager blevet inviteret til at holde oplæg om vores arbejde med viden for alle. Marianne Bager er desuden blevet bedt om at holde keynote speech om dilemmabaseret formidling på konferencen "All inclusive. Museums as places". Den Gamle By er nomineret til "Children in Museums Award 2019", som uddeles ved en ceremoni under samme conference.

Den Gamle By seen from children's perspective

In 2018, 103.273 children visited Den Gamle By, and the museum is ranked as no. 1 on the list of museums in Denmark that are visited by most children. In this article the head of the Education Team, Marianne Bager, explains the ideas and theories that lie behind the many activities for children that take place in the museum throughout the year, both leisure activities and teaching courses for school classes. The basic methods of passing on the history of culture to children are the use of drama, practical-aesthetic learning and involvement of the children. Two recent projects are also mentioned: the developing of dilemma-based communication and the project Knowledge and experiences for all.

I forløbet Mad på bordet skal eleverne bage sigteboller. De hører om ligheder og forskelle på brødbagning i 1800-tallet og i dag og om, hvordan korn som fødevarer har påvirket samfundets udvikling.